Bat. Gen.
VI
71

A. P. T. Boelen
Memorie van grieven

58 Hal

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VI 21

Memorie van Grieven

ZIJNE EXCELLENTIE

DEN

OPPERBEVELHEBBER DER LAND- EN ZEEMAGT BEOOSTEN

DE KAAP DE GOEDE HOOP

Mr. PIETER MIJER,

GOUVERNEUR GENERAAL VAN NED. INDIE

enz. enz.

MET DEN MEEST VERSCHULDIGDEN EERBIED AANGEBODEN,

door

A. P. T. BOELEN

1ste luitenant bij het wapen der

O. I. kavallerie.

SOERABAYA,

J. H. ROSEMEIER.

1867.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL R.I.
Tanggal : 30-06-2010
Nomor Induk : 602/PN-Mus
P.R. ID : 0010-31941760
ITEM - ID : 0209075979
Asal : Museum Pusat

Aan Zijne Excellentie, den Opperbevelhebber der Land en Zeemagt beoosten de Kaap de Goede Hoop, Gouverneur Generaal van Neerlandsch Indie, enz.

EXCELLENTIE!

Een slagtoffer van willekeur en onregt: een officier van het O. I. leger, die gedurende ruim dertien achtereen volgende jaren, zoowel in Nederland als in deze Koloniën, met naauwgezette pligtbetrachting, zijn vaderland diende; steeds eer en goeden naam op den voorgrond stelde; en in zijne dienstverrigtingen bewijzen van bruikbaarheid aan den dag legde; ziet zich eensklaps door een even verschrikkelijken als onverdienden maatregel getroffen.

Door dien maatregel is een aanslag gepleegd op zijne veeljarige, onberispelijke loopbaan!

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Door dien maatregel is hij gekrenkt in, wat den mensch heiligst en dierbaarst is, in zijn gevoel van eigenwaarde!

Geen verzoek — geene klagt — geen vertoog — hebben Zijne Excellentie den Legerkommandant, wiens streven naar regtvaardigheid welligt door onjuiste voorstellingen op het dwaalspoor werd gebragt, bewogen, om deze schreeuwende ongeregtigheid te herstellen.

De maatregel op hem toegepast wordt van administratieven aard genoemd; geen krijgsraad kan zich dus bevoegd verklaren het slagtoffer van willekeur in zijne regten te herstellen. Een officier ziet zich alzoo uit den heiligen Regtstempel gebannen, die voor ieder, zelfs den snoodsten booswicht toegankelijk is.

Daarom ziet hij zich gedrongen bij dezen, eenen voor hem zeer smartelijken pligt te vervullen, door thans tot Uwe Excellentie zijn toevlugt te nemen; en zijne klagt eindelijk te laten hooren over voortdurende aan hem gepleegde willekeur, zijns inziens voortspruitende uit personele veete.

Voor Uwe Excellentie verschijnt een heimelijk veroordeeld officier om zich te verdedigen. De verdediger, ofschoon met diepen eerbied voor zijn Opperbevelhebber doordrongen, pleit zonder eenigen den minsten schroom, omdat hij van den Koninklijken handhaver der wet geene partijdigheid vreest.

Het schandaal uit de openbaarwording van zulk eene voorbeeldelooze onregtvaardigheid voor den roem

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

van ons leger te duchten, moge het leedgevoel van het slagtoffer vermeerderen, hetwelk aan den rand van het graf waggelt, onder naamloos lijden, na vergeefsche moeite om *regt* te verkrijgen, aan ieder wettelijk toegekend; daarom zal Uwe Excellentie de onderwerpelijke verdediging niet als ontijdig gelieven af te keuren; dewijl gevaar, door langer toeven, het slagtoffer noodzaakt, dat schandaal voor rekening te laten van de bewerkers!

Verdediging toch is een aangeboren regt door den Opperbouwheer van het Geheel-Al aan zijn met rede begaafd, voor zedelijkheid vatbaar schepsel: den mensch geschonken! ... Een regt, hetwelk, zooals wij lezen, God zelf, ofschoon alwetend, — anderen ten voorbeelde — bij den eersten moordenaar Caïn eerbiedigde, door hem niet onverhoord te veroordeelen! Wie zich verdedigt, maakt derhalve gebruik van zijn onbetwistbaar regt, en doet niemand onregt. Integendeel, hij vervult eenen heiligen pligt aan zijne dierbare *naaste* betrekkingen, als huisvader; aan het leger als officier; aan de geheele maatschappij als staatsburger verschuldigd.

De verdediger zal daarom zijn ongeval vrijmoedig, met de vereischte bewijzen in het helderste daglicht trachten te plaatsen, zonder zich om iets dan waarheid te bekreunen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

La parole parlée et écrite a le droit de faire PARTOUT et *toujours* SON APPEL A L'INTELLIGENCE de TOUS: c'est *le grand* TRIBUNITIAT ou *la raison* domine! ...

M. DE LA MARTINE.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Ruim vijf jaren geleden bevond zich de tegenwoordige kommandant van het regiment O. I. kavallerie L. A. Abbink als majoor tijdelijk aan het hoofd der escadrons kavallerie te Salatiga; daar de toenmalige kommandant, kolonel v. d. Putt de betrekking van afdeelings-kommandant te Samarang waarnam.

Ik was destijds 2de luitenant.

Op zekeren morgen bij gemelden majoor ontboden, werd ik met buitengewone voorkomenheid ontvangen; terwijl Z. H. E. G. een partikulier gesprek van hoogst teederen aard met mij aanknoopte. Dit gesprek scheen echter voor den majoor niet de gewenschte gevolgen te hebben; want eensklaps een officieëlen toon aannemende, voegde Z. H. E. G. mij schijnbaar gebelgd, op hatelijke wijze, onder anderen de volgende woorden toe: „Mijnheer! U moest begrijpen dat één penne-„streek van mij voldoende is, om te zorgen dat U „nimmer carrière maakt!"

Voor een officier, wiens plannen omtrent eene gewigtige teedere particuliere aangelegenheid, zoo weinig strookten met de opgevatte meening van zijn majoor, waren deze woorden niet bemoedigend; zoodat hij toen

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

reeds door een somber voorgevoel werd aangegrepen, van hetgeen thans op zulk een onbeschaamde wijze aan hem is verwezenlijkt.

Spoedig daarop, in het begin der maand Augustus van achttienhonderd twee en zestig, volgde mijne overplaatsing naar Soerabaija; alwaar ik het geluk had, steeds de bijzondere goedkeuring van den, om zijne strikte regvaardigheid zoo hoogst geëerbiedigden kommandant der 3de militaire afdeeling op Java, en die mijner verschillende kompagnie's kommandanten weg te dragen; blijkbaar uit de jaarlijksche conduite beoordeelingen, achtereenvolgend gedurende de vijf laatste jaren, door wijlen den ridmeester KONING, wijlen den ridmeester BRUIJNS, den kolonel DE BRABANT, en den ridmeester P. VAN DER PUTT, tot op den huidigen dag ingevuld.

Ik neem acte van die daadzaak, wijl daaruit zonneklaar blijkt, dat ik gedurende de vijf laatste jaren regtstreeks onder die chefs gediend heb: dat alleen zij mij beoordeelen konden, en geenzins de kolonel ABBINK, die gedurende dien tijd te Salatiga woonachtig was; en zelfs nimmer eene enkele inspectie over mij hield. Het was dus voor dien chef ten eenenmale onmogelijk, mij ongunstig te signaleren; te meer, nu mij van alle de hierboven genoemde achtingswaardige mannen immer eene gunstige beoordeeling was te beurt gevallen.

Alhoewel deze gunstige beoordeelingen door mij op hoogen prijs werden gesteld, werd daardoor gedurende de twee laatst verloopen jaren mijn leed, zoo mogelijk,

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

nog verergerd; daar dezelve ten duidelijkste deden uitkomen, dat de plagerijen waaraan ik gedurende dien tijd van de zijde des nieuw opgetreden chefs, den tegenwoordigen kolonel, was blootgesteld, ten eenenmale onverdiend waren.

De onaangenaamste en minst belangrijke betrekking die voor den kavallerie officier bestaat, is voorzeker die van instructeur bij den barissan kavallerie te Sumanap.

Op voordragt van den Kolonel ABBINK werd ik bij besluit van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal dd. 24 Augustus 1865, No. 27 voor memorie gevoerd en bij gemelden barissan tot instructeur benoemd.

Als verdroot het dien Kolonel, mij zonder eenige bemerking tijdelijk het regiment te moeten zien verlaten, ging Z. H. E. G., hoe ongelooflijk zulks ook moge voorkomen, nu eene aanleiding tot bemerking in mijne *naamteekening* zoeken.

Bij § 2. V. der Alg. Order No. 52 van 1863 worden de officieren van het O. I. leger uitgenoodigd eene duidelijke handteekening te schrijven. Daarbij is geenzins bepaald welke handteekening men schrijven zal.

De eerste letter van mijn voornaam is A. Wijl echter de handteekeningen van eenige mijner broeders eveneens met die letter aanvangen, zoo bezig ik in stukken van aanbelang de eerste lettergreep van mijn voornaam, en schrijf alzoo Ant. Hetgeen voorzeker niet in strijd is met bovengemelde Alg. Order, die *uitsluitend* van eene *duidelijke* handteekening spreekt, te minder, daar Ant. toch veel duidelijker is dan A.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Evenwel verscheen toen de volgende nota van den regiments Kommandant:

Nota.

SALATIGA, *den* 12^den^ *September* 1865.

Meermalen is het voorgekomen dat de 1e. Luitenant A. P. T. BOELEN officieële stukken onderteekent ANT: BOELEN in stede van A. BOELEN en zulks in strijd zijnde met $ 2. *V. der Alg: Order No.* 52 *van* 1863 wordt genoemd Officier uitgenoodigd zich in den vervolge aan het voorgeschrevene te houden.

De Kommandant
van het Regiment O. I. Kavallerie
(*w. g.*) L. A. ABBINK.

Daar gelaten dat dezelve op niets berustte, zag ik nimmer eene dusdanig gezochte, kleingeestige aanmerking uit de pen van een hoofdofficier vloeijen. Het beämen van zulke bejegeningen kan geenzins in de bedoelingen liggen van onzen Opperbevelhebber, de vertegenwoordiger eens Konings, die reeds zoo dikwerf getoond heeft, hoezeer Hem de belangen zijner O. I. officieren ter harte gaan.

Van een chef, die in zijne verbittering niet eens bemerkte, hoe openlijk hij zich door dergelijke plagerij bloot gaf, was voortaan het ergste te verwachten. Ik zweeg!

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Hélas! qu'est-ce que cette vie où ne manquent jamais les afflictions et les misères, où tout est plein de piéges et d'ennemis! car le calice de la douleur n'est pas plus tôt épuisè qu'il se remplit de nouveau.

IMITATION DE J. C.

Het kost een hoog geplaatst vervolgzuchtig officier of ambtenaar in deze Koloniën zoo weinig, het slagtoffer te blijven treffen, dat zich van hem verlost waande; een woord, een schrijven, slechts in indirecten zin, ja de toon in een dienstbrief door een vroegeren aan den nieuwen chef gerigt, aangeslagen, zijn dikwerf voldoende, om tot hernieuwde vervolging de impulsie te geven.

Nog heden tracht ik mijne verontwaardiging te bedwingen, welke in weerwil van mij zelven zich van mij meester maakt, bij de herinnering aan mijn wedervaren te Sumanap; en aan de wijze waarop die zaak

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal Sloet van de Beele werd voorgesteld.

Het dient te worden aangeteekend, hoe mij destijds voor de voeten werd geworpen: dat ik bij mijn regiments Kommandant niet gunstig stond aangeschreven; met andere woorden: hoe ik, zonder den minsten steun van die zijde, voortaan van de luimen van dat civiel bestuur afhankelijk was.

Bij besluit van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal dd. 22 Junij 1866, (vide bijl. No. 1) werd ik, op grond eener heftig gevoerde correspondentie met den Adsistent-Resident van Sumanap; en, zóo luidde dit besluit, op grond mijner bemoeijing met zaken die geheel vreemd aan mijne betrekking waren, als instructeur bij gemelden barissan eervol ontslagen.

Welligt was Zijne Excellentie van oordeel dat eene heftige correspondentie met een ambtenaar, die door het opzettelijk antidateren van een officieel stuk, een officier, een oud soldaat *en défaut* had trachten te stellen; en andere uittartende handelingen had gepleegd; geen misdrijf daarstelde.

En dat een officier niet strafbaar werd, door het betoonen van génereuse élans jegens den ongelukkigen Pa Roepia, die, met arbeiden in den tuin van den Adsistent-Resident, gestraft zijnde, daaruit weg liep; ten einde zijne, door 's mans lang uitblijven, schier van gebrek omkomende vrouw en hongerige kinderen in de armen te snellen. Voor welke daad hij op den 14den November 1865 aan den geesselpaal werd ge-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

bonden; aldaar door den oppasser genaamd Brutus, en een gevangene genaamd Yoete, deerlijk werd mishandeld; waarna hij, op den buik liggende, zooals ik dien martelaar zelf aanschouwde, op den 4den December daaraanvolgende, onder vreesselijke folteringen aan het koudvuur bezweek.

Het is waar, dat ik met toestemming van den cipier en onder geleide van den *ontheven*, echter, op verzoek van het bestuur, destijds aldaar nog dienst doende geneesheer, de gevangenis bezocht. Nimmer zag ik, zelfs niet in de meest bevolkte plaatsen, dat het bezoek eener gevangenis eenigen aanstoot gaf. Hoeveel minder dus kon daarvan sprake wezen bij het binnentreden eener nabij mijne woning gelegen gevangenis, terwijl op vele palen in het rond, geen enkele Europeesche of daarmee gelijk gestelde buurman om mij heen woonde.

Het is waar, dat ik, ten einde zekerheid te erlangen van hetgeen ik hier omtrent dien ongelukkige neerschrijf, aldaar eenige verklaringen vroeg. Niemand ter wereld, die geneesheer uitgezonderd, kan verklaren dat ik ooit, 't zij mondeling of schriftelijk op deze zaak zinspeelde, of dezelve jegens iemand tot verwijt liet strekken; waarin genoegzaam ligt opgesloten dat ik niet handelde uit haat, tegen wien ook. Maar al te wel zag ik het gevaarlijke in eener dergelijke handeling.

Had de Adsistent-Resident werkelijk schuld aan den dood van dien Madurees; hetgeen ik niet zal beoor-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

deelen; welnu, hij was met het lijden van dien ongelukkige bekend. Twee dagen voor de aankomst te Sumanap van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal werd die gemartelde op een draagbaar uit de gevangenis, *welke door Zijne Excellentie moest worden bezocht*, naar een ziekenhuisje, hetwelk *niet* werd bezocht, overgedragen. Toen reeds zag ik hem daar, aan de vreesselijkste folteringen ten prooi, den dood als een verlosser verbeiden. Het geheele achterdeel van zijn ligchaam was met dragende, zwerende lijnen, in den vorm van striemen bedekt; zelfs op den rug had hij een paar afzigtelijke wonden, in den vorm van een liggend kruis, terwijl iedere bil wel een palm diep was ingevreten; en de stank die zijn mishandeld ligchaam van zich gaf, ondragelijk was. Volgens latere verklaringen van het bestuur te Sumanap, is de man aan koorts gestorven! Zeer zeker. Doch aan eene wond of rotkoorts!

Ik acht mij gelukkig dat de regering aan deze verklaring *schijnbaar* geloof hechtte; vele onschuldigen zouden anders met de kwaden geboet hebben. Wijsselijk liet zij de kwelling der schuldigen aan de Schim van Pa Roepia zelven over.

Aan mij werd bij gemeld besluit van Zijne Excellentie geene bestraffing toegedacht; maar bepaald, dat ik slechts zoude worden te regt gewezen. (vide art. 3, bijl. no. 2).

Pijnigend genoeg was toch reeds dit ongevraagd ontslag.

Uit vrees voor het civiel bestuur, durfden slechts

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

weinige ingezetenen op mijne vendutie verschijnen. Niet ten onregte zegt Victor Hugo in zijne travailleurs de la mer: „la popularité tient à notre succès. Le succès „ôté, le vide s'est fait.

„Il faut croire que le guignon se gagne, et que les „gens point heureux ont la peste, tant est rapide leur „mise en quarantaine."

Het verlies daardoor geleden, maakte het mij ten eenenmale onmogelijk mijne transactiën na te komen; en dompelde mij met mijne kinderen in armoede en schulden.

Met de hand op het gerust geweten verliet ik dat land van jammer en ellende. Te Soerabaija komende, werd mij, op last van Zijne Excellentie den Legerkommandant, inzage verleend van den door den resident van Madura tegen mij ingediende klagt. Niets is meer bemoedigend en boezemt meer eerbied in, dan een dusdanig streven naar regtvaardigheid bij een zoo hoog geplaatst beoordeelaar te ontwaren.

Men moet veronderstellen, dat die resident er niet op gerekend had, dat zijne klagt mij ooit in handen kon vallen. Want, daargelaten dat de man wien het slechts één woord kost, om een luitenant zijne terugroeping te bezorgen; zich door zulk eene lijvige, hatelijke aanklagt verdacht maakte; berustte dit stuk bijna geheel op verzinsels; dikwerf zoo ondoordacht ter neer geschreven, dat Z. H. E. G. er niet eens op lette, hoe hij zelf de stukken overlegde, die zijn beweren ten duidelijkste tegenspraken.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Al dadelijk begon de resident de gevoerde officieële correspondentie welke tegen hem en zijn adsistent-resident getuigde, weg te laten. Zoo zag men een opzettelijk geantidateerden brief, *de aanleiding van alle verwikkeling*, niet overgelegd; evenmin als de, *in deze* door den *resident zelf* gevoerde officieële correspondentie.

Na dit alles te hebben achterwege gehouden, was het dan ook niet bevreemdend Z. H. E. G. te zien neerschrijven, dat het hem een raadsel bleef, hoe ik met den adsistent-resident in eene minder goede verstandhouding kon geraakt zijn! Ik legde daarom zelf de achterwege gehouden stukken in originali over; en verzocht acte te nemen van die omstandigheid.

Verder volgden er eenige hatelijke insipide aantijgingen, die zeer zeker niet de minste waarborgen leverden voor de gegrondheid van een beweren.

Het is opmerkelijk hoe tevens in deze aanklagt van den resident, de toenmalige geneesheer van Sumanap door het slijk werd gesleurd; en, geheel bezijden de waarheid, een ontslagen dokter werd genoend. Wel werd Z. Ed. op voordragt van het civiel bestuur, uit zijne gouvernements betrekking te Sumanap ontheven; tot op den huidigen dag echter, oefent Z. Ed. het beroep van geneesheer uit. Ook op het tijdstip waar de resident van spreekt; en zelfs toen Z. H. E. G. die onjuistheden neerschreef, nam die geneesheer, *op verzoek* van *dienzelfden resident*, tot tijd en wijlen een ander zoude opdagen, de dienst waar; hoe zoude Z. Ed. anders, zoo als uit den hier bijgaan-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

den brief (vide bijl. No. 3) blijkt, de buitendienst, als ook de dienst in de gevangenis hebben kunnen verrigten? Gemelde brief toont almede genoegzaam aan, het den geneesheer zelfs totaal onbekend was, dat ik den ongelukkigen Pa Roepia, in het, geheel open en nabij mijne woning gelegen ziekenhuisje, alwaar hij voor de komst Zijner Excellentie den Gouverneur-Generaal, uit de gevangenis was heen gedragen, had zien lijden en sterven. Het bleef mij dus een raadsel, waarom in eene klagt tegen *mij* gerigt, ook die dokter door het slijk *moest* gesleurd worden. — Die man had zich, door omtrent zijn ongelukkigen patient informatiën in te winnen, toch niet met zaken bemoeid buiten zijne betrekking gelegen — Doch later bemerkte ik tot mijne groote verwondering, dat, bij de verklaringen van eenige inlandsche, *niet* tot de geneeskundige faculteit behoorende Sumanappers, die brutaal weg beweerden dat Pa Roepia aan koorts was gestorven, niet de minste verklaring van den destijds te Sumanap, even als thans nog elders, dienst doende Europeeschen geneesheer, die bovendien den ongelukkige had behandeld, was overgelegd.

De eenige beschuldiging van den resident, waarvan ik mij niet geheel en al kan vrij pleiten, is mijne overhelling tot achterdocht. De resident noemt dat onbeschroomd een idée fixe! Is hem, die weet dat hij van zijn chef *een pennestreek* te wachten heeft, welke voor altijd zijne carrière moet verwoesten; die zelfs in het schrijven zijner naamteekening bij dien chef misdoet;

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

die zag hoe men een officieel stuk antidateerde om hem *en défaut* te stellen; zulks wel zoo euvel te duiden?

Ik diende mijne verantwoording in; in antwoord waarop Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal bovengemeld besluit uitvaardigde.

Ook de kommandant van het leger besliste dien ten gevolge bij missive van den 7den Julij 1866, (vide bijl. No. 2) dat ik slechts zoude worden te regt gewezen; in opvolging waarvan ik op den 13den Julij daaraan volgende van den kommandant der 3de militaire afdeeling op Java, eene mondelinge correctie ontving.

Ik teeken hier aan, dat noch Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal die de beslissing nam; noch Zijne Excellentie de Legerkommandant van iets anders dan van eene teregtwijzing spreken.

Hadden Hunne Excellentiën verlangd, hetgeen met dit zachtzinnig besluit in strijd zoude geweest zijn, dat de rubriek van bevordering in mijne conduite beoordeeling ten gevolge van het gebeurde ongunstig zoude worden ingevuld — de grootste straf toch, die op een officier toepasselijk is — dan had zulks in gemeld besluit van den Gouverneur-Generaal en in de, dien ten gevolge afgegeven missive van den Legerkommandant, wel degelijk moeten worden bepaald.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Il y a peu d'hommes dont le cœur ne tressaille d'indignation et de douleur à l'aspect d'un lion garrotté dans une cage de fer, et lèchant avec humilité la main sanglante du boucher qui le nourrit.

CHARLES NODIER.

Ik was nu bij mijn regiment terug. Spoedig zoude ik daarvan overtuigd worden! Eindelijk was ik dan eens schuldig. Die schuld was bezegeld door eene teregtwijzing op last van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal. Helaas! Welke schuld? Op den 11den Julij 1866 vaardigde de regiments kommandant de volgende order uit:

Regiments Order SALATIGA 11 Julij 1866.
No. 95.

Bij gouvernements besluit dd. 22 Junij 1866, No. 1, is..

1°. Eervol ontslagen enz.;

De 1ste luitenant BOELEN wordt krachtens magtiging van het legerbestuur dd. 7 jl. 1ste Bureau No. 27,

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ingedeeld bij de 2de Kompagnie te Salatiga, werwaarts de plaatselijke kavallerie kommandant te Soerabaija hem *onverwijld* gelieve te dirigeren; terwijl de betrokken detachements kommandant wordt uitgenoodigd, de 1ste luitenant V. *met gepasten spoed* zijne nieuwe betrekking te doen volgen.

De Kommandant
van het Regiment O. I. Kavallerie
(*w. g.*) L. A. ABBINK.

Voor den oningewijde is dit schrijven, als een mede bewijs van ondervonden hatelijke bejegening, oppervlakkig van weinig beteekenis.

Wanneer men echter nagaat, dat hier sprake is van twee officieren die van standplaats verwisselen; dat, terwijl in één zelfde schrijven omtrent den eenen gelast wordt, hij met gepasten spoed zal vertrekken; de andere zulks onverwijld moet doen; dat een regiments order, op het middag appèl, aan het geheele korps onderofficieren en manschappen wordt voorgelezen; dan zal men het *hinderlijke*, het *grievende*, eener dusdanige order, zelfs voor een aan misslag schuldig officier kunnen gevoelen.

Ik herinnerde mij toen, hoe ik in Nederland, reeds als onder-officier, met meer égards door mijne chefs behandeld werd; dan mij als officier, ooit van den tegenwoordigen chef te beurt vielen.

Ik weet wel, dat eigen lof niet geurig is; maar ik weet ook: dat geen regel boven uitzondering is ver-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

heven. De beroemde Plutarchus schreef reeds voor ruim achttien eeuwen zijne uitmuntende verhandeling over onberispelijken eigen lof, wanneer men het ongeluk heeft van zich te moeten verdedigen.

Daarom laat ik hier volgen, het eensluidend afschrift van een schrijven, mij bij het verlaten des vaderlands, door den kommandant van het regiment, waarbij ik ruim zes jaren diende, toegezonden:

's Hage den 22 Maart 1860.

WelEdele Heer!

UEds. brief van den 20sten dezer, is mij gisteren na den middag geworden. Uit denzelven ziende, dat uw vertrek uit Harderwijk op den 24sten aanstaande bepaald is, haast ik mij, UEd. hierbij toe te zenden 1°. een extract strafregister; 2°. het afschrift van het ontvangen extract uit het proces-verbaal van het gewoon examen voor onder-officieren, door UEd. te Breda afgelegd — welke beide stukken UEd. mij verzocht hebt bij uwen boven vermelden brief. — UEd. vraagt mij verder eenige aanbeveling bij uwe aanstaande chefs, van het Indisch leger. — Volgaarne geef ik U door de betuigenis, dat uw particulier en militair gedrag steeds voorbeeldig was, de verzekering, dat als UEd. bij uw aanstaand regiment zich gedraagt, en blijft dienen, met dezelfde naauwkeurigheid en ambitie, als waarmede UEd. hier steeds diende, U zeker door die chefs dezelfde gunstige beoordeeling zal te beurt vallen, als die, welke gij in den volsten zin des woords, van ons allen met U

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

neemt. — Mijne beste wenschen verzellen uwe pogingen, en die met een zeer gelukkig gevolg bekroond te zien, zal mij bijzonder aangenaam wezen. — Vaart dan wel, geniet gezondheid en sterkte; uw verblijf bij dit Regiment, laat bij ons allen de kameraadschappelijkste herinnering na. — Wij bevelen ons daarbij bij UEd. aan, en na UEd. nogmaals al het beste te hebben toegewenscht, ben ik zeer gaarne

UEd. zeer toegenegen Dienaar
en Vriend

(*w. g.*) J. E. VERTHOLEN.

Aan
Den Heer A. P. T. Boelen,
Wachtmeester bij het Regiment
Kavallerie dienst doende in
Neerlandsch Indië.

Duidelijker dan signalering door middel van intrigue; dan in het duister ter neergeschrevene verklaringen van middelmatigheid; dan zoetsappige brieven om te bewijzen dat men het met mij toch zoo goed voor heeft; spreekt zulk een open brief uit het eerlijk gemoed, in de pen gevloeid van een zoo achtingswaardig regiments-kommandant die mij, als wachtmeester, reeds zijn vriend noemt.

Op den 7den Julij 1866 was, te gelijk met dat aan den kommandant dezer afdeeling, eveneens een *eensluidend* extract uit het register der besluiten van den Gouverneur-Generaal dd. 22 Junij 1866,

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

No. 1, door het militair-departement aan den kolonel van mijn regiment toegezonden..

In art. 3 van dit extract, (vide bijl. No. 2) wordt zeer duidelijk gezegd, dat ik alleen *dan* zal moeten teregt gewezen worden, *wanneer zulks nog niet is geschied.*

Ieder oningewijde zal dus begrijpen, dat, bijaldien de kolonel Abbink al bevoegd was, mij te regt te wijzen over eene zaak die had plaats gegrepen tijdens ik voor memorie was gevoerd; en alzoo, als militair, regtstreeks onder den kommandant der 3de militaire afdeeling ressorteerde; Z. H. E. G. alsdan toch eerst naar Soerabaija had dienen te schrijven, om te vernemen of mij aldaar van gemelden afdeelings kommandant reeds eene teregtwijzing was te beurt gevallen; ten einde te voorkomen, dat ik tweemaal voor het zelfde feit zoude worden teregtgewezen; iets, waaraan de Gouverneur-Generaal in art. 3 van zijn zachtzinnig besluit, zich wel verwaardigd had te willen denken.

De blinde vervolgzucht van den kolonel Abbink dacht er echter anders over. Die gelegenheid om zijn slagtoffer te kunnen bereiken was te schoon!

Doch wie schetst mijne gewaarwordingen, toen ik, — als teregtwijzing — van dien chef acht dagen streng arrest ontving. Wie heeft ooit gehoord dat door teregtwijzing, eene ligchamelijke kastijding, arrest of gevangenis — streng arrest — kan verstaan worden?

Diep geschokt zag ik nu op mijne dierbare naaste betrekkingen neer; met weemoed dacht ik aan den ruim dertienjarigen diensttijd, gedurende welken ik zoo

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

onberispelijk zweet en bloed voor vorst en vaderland veil had. Zoude ik mijn geliefkoosd wapen vaarwel zeggen? Zoude ik door het inzenden van een ontslag, alle die doorgestane jaren van opoffering en ontbering prijs geven, en eene donkere toekomst te gemoet gaan? Ziedaar de vragen welke mij voor den geest kwamen.

Wat stond mij te wachten van een chef, die zoo openlijk en onbeschaamd zijn haat aan mij bot vierde; en ons aanstaand wederzien met zulk eene onregtvaardige willekeurige handeling begroette, als uit het hier volgend schrijven blijkt?

Regiment O. I. kavallerie
No. 396/2.

SALATIGA *den* 11*den Julij* 1866.

Mij bij marginale dispositie van het legerbestuur dd. 7 dezer, 1ste bureau No. 27 opgedragen zijnde den 1sten luitenant A. P. T. BOELEN, overeenkomstig art. 3 van 's gouvernements Besluit dd. 22 Junij t. v. No. 1, te regt te wijzen (§) wegens eene hoogst onvoegzame en zelfs dreigende zinsnede voorkomende in een door dien officier aan den adsistent resident van Sumanap gerigt schrijven dd. 2 Februarij 1866 No. 14, heb ik de eer UEd. Gestr. te verzoeken, hem het streng arrest voor den tijd van acht dagen op te leggen; en zulks om de volgende reden: „als instructeur bij de kavallerie van

(§) De zinsnede: „Zoo het nog niet mogt zijn geschied", was weg gelaten.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

„den barissan te Sumanap in een aan den adsistent-
„resident aldaar gerigt schrijven, dd. 2 Februarij 1866
„No. 14, eene hoogst onvoegzame en zelfs dreigende
„zinsnede te hebben gebezigd."

De kommandant
van het regiment O. I. kavallerie
(*w. g.*) L. A. ABBINK.

Aan
den plaatselijken
kavallerie kommandant
te Soerabaija

Aannemende dat de kolonel ABBINK het regt had gehad, mij te straffen; was het dan edel, na dat Hunne Excellentiën de Gouverneur Generaal en de Legerkommandant van hun verheven standpunt hier geen straf toedachten, Z. H. E. G., van wien men moest verwachten, dat hij als chef voor een miskend officier zoude te velde trekken; mij, integendeel, zoodanig bejegende?

Ook Z. H. E. G. had de bede gelezen waarmede mijne verantwoording op de klagt van den resident van Madura eindigde. Die bede luidde aldus :

„Ziedaar met al de vrijmoedigheid van een gerust
„geweten een allermoeijelijkste taak volbragt, ik zeg
„allermoeijelijkst, omdat men zoo ligt, in eene zelfs-
„verdediging, zich laat mede slepen door het magtige
„gevoel van ontwellende verontwaardiging.

„Was ik welligt in sommige uitdrukkingen wat al
„te scherp, ontbrak mij die kalme gematigdheid, die

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

„eerbiedige waardigheid, de taal eener edele ziel, men „bedenke dat ik gekrenkt ben geworden in hetgeen den „mensch 't heiligst en dierbaarst is, in mijn gevoel van „eigenwaarde!

„Men zoude mij en anderen wijs willen maken, dat „ik zoude lijden aan eene *idée fixe*.

„Aan het onbevangen oordeel mijner chefs laat ik „het over, in deze voor mij zoo hoogst onaangename „zaak eene beslissing te nemen, die mij schadeloos „zal stellen voor een aangedaan onregt, die mij rele„veren moet in de oogen mijner kameraden, die voor„zeker met mij zullen toestemmen, dat eene dergelijke „beschuldiging door een *Officier* niet lijdelijk mag wor„den verdragen."

Terwijl alle overige chefs met mijn onverdiend lot bewogen waren, zag men den kolonel Abbink daaraan zijne goedkeuring hechten en op eigen gezag, doch schuilende achter artikel 3 van bovengemeld gouvernements besluit, dat echter uitsluitend van teregtwijzen sprak, en dan nog wel als zulks nog niet was geschied; met acht dagen streng arrest bezegelen.

Wie zal nu nog beweren dat mijn achterdocht een idée fixe was?

Een idée dat berust op zulke overtuigende bewijzen, op zulke eigen vonnis vellende handelingen jegens mij gepleegd, is geen mania; want, ware het zulks, dan zoude ik niet met algemeene stemmen door een krijgs-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

raad, noch door het Hoog-militair geregtshof zonder eenigen considerans tegenover mijn chef in het gelijk zijn gesteld.

Bezwaard over die ontvangene bestraffing van mijn regiments kommandant, nam ik tot den regter mijne toevlugt. Dit was, naar ik vermeende, het zekerste middel, om aan steeds toenemende jegens mij gepleegde willekeur een einde te maken; en het legerbestuur de oogen te openen.

Helaas! Hoezeer bedroog ik mij!

Alleen zij die ooit daartoe overgingen, kunnen het pijnlijke beoordeelen, dat in het zich voor den krijgsraad begeven, gelegen is. Daargelaten nog de thans bestaande harde bepaling, dat men alsdan op non activiteit wordt gesteld, is er voor een regtgeaard soldaat geen treuriger toestand denkbaar.

Op den 15den Augustus 1866, deed die krijgsraad zijn uitspraak (vide bijl. No. 4), en besliste met algemeene stemmen, dat, door het woord teregtwijzen, niets anders kan verstaan worden, dan eene vermaning of berisping, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk gegeven; en dat mij derhalve nimmer de straf van arrest kon worden opgelegd; weshalve ik in mijne reclame werd gegrond verklaard; en mitsdien, de straf van acht dagen streng arrest met daarbij behoorende reden uit mijn strafregister moest worden geroijeerd.

Op den 5den October daaraanvolgende, confirmeerde het Hoog militair geregtshof zonder eenigen considerans het bovengemelde vonnis. (vide extract vonnis).

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

En toch, hoe schitterend ik ook in het gelijk werd gesteld; hoe duidelijk de willekeur van den kolonel Abbink ook aan het licht was gebragt, zoude ik op nieuw aan de vervolgzucht van dien chef worden blootgesteld. Nog kleurt mijn door ziekte en kommer verbleekt gelaat, bij de gedachte aan hetgeen ik thans moet verhalen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Het is een bitter loon voor mijne trouwe diensten, mij prijsgegeven te zien aan de genade van dezulken, die den lust en de middelen hebben om door de voldoening hunner wraakzucht Hare Majesteit van een trouwen en gehoorzaam dienaar, en mij van mijn leven te berooven, en dat als in den donker, tot een eeuwige schande voor mijn naam, tot blijdschap mijner vijanden, en tot verslagenheid van alle braven, die door dat voorbeeld zullen worden afgeschrikt van Hare Majesteit met opregtheid te dienen.

WILKES aan WALSINGHAM 29 April 1587

(*State Paper Office M. S.*)

Intusschen werd ik door eene vreesselijke ziekte aangegrepen, welke zoodanig in hevigheid toenam, dat de geneeskundige commissie, in hare zitting van den 1sten Februarij jl. een tweejarig verlof naar Europa tot herstel van gezondheid, voor mij *dringend* noodzakelijk oordeelde.

Twee jaren van verademing. Aan geene vervolging meer blootgesteld. Inderdaad, die tijding scheen een gunstigen invloed op de ziekte uit te oefenen; althans er was eenige beterschap merkbaar. Hoe ziekelijk hoe pijnlijk ook, die tijding maakte mij innig gelukkig.

Het vooruitzigt om met een vreesselijke kwaal naar Europa te gaan, is voorwaar een treurig geluk, dat wel niemand mij benijden zal.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Wie kon vermoeden dat weinige dagen later, zelfs dit geluk voor mij ten eenenmale vergald zoude worden. Op den 8sten Februarij jl. gewerd mij het volgend schrijven van den regiments kommandant:

Regiment O. I. Kavallerie
No. 455/2. Geheim. SALATIGA den 5 Febr. 1867.

In opvolging van het bepaalde bij de geheime Circulaire van den Kommandant van het Leger dd. 17 November 1865, 2 Bureau No. 22, * heb ik de eer UEdG. te informeren, dat uwe Conduite beoordeeling over het afgeloopen jaar, dezerzijdsch is voorzien van de volgende aanteekening:

„Luidens de marginale dispositie van den Komman„dant van het Leger dd. 31 December 1866, 1 Bureau „No. 70 Geheim, moet, op grond van het voorgeval„lene met den 1 Luitenant BOELEN, te *Sumanap*, dat „zijn ontslag uit zijne betrekking aldaar heeft nood„zakelijk gemaakt, rubriek 28 ($) althans vooreerst, „worden beschouwd als met *Neen* te zijn ingeschreven.

De Kommandant
van het Regiment O. I. Kavallerie
(*w. g.*) L. A. ABBINK.

Aan
den 1sten Luitenant der O. I. Kavallerie
A. P. T. BOELEN
te Soerabaija.

---

* De bepaling behelzende, dat een officier met de signalering zal worden in kennis gesteld, wanneer daaronder zijne aanstaande bevordering kan lijden.

($) Luidende: geschikt voor den eerstvolgende hoogeren rang.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Hetgeen de wetenschap, het geduld en de aanhoudende zorgen, door de dirigerende en eerstaanwezende officieren van gezondheid aan mij besteed, na twee maanden hadden bewerkstelligd, werd met dezen brief op eens vernietigd. Ik stortte weer in. Wat er gedurende de eerste vier en twintig uren met mij plaats greep, weet ik niet. Eerst den volgenden dag herkende ik in hen die om mijne legerstede geschaard stonden, den nooit volprezen officier van gezondheid der 1ste klasse A. Thepass, onder wiens uitstekende behandeling ik mij destijds bevond, de officieren van gezondheid H. Greve en L. Vriesman, die door hunne betoonde hulp en belangstelling op mijnen innigsten dank aanspraak hebben.

Uit gemelden brief blijkt dat die beslissing door Zijne Excellentie was genomen bij marginale dispositie; het was dus een antwoord. Zoude de kolonel Abbink bij Zijne Excellentie den Legerkommandant die zaak weer op nieuw hebben opgerakeld; en had Zijne Excellentie daaraan gehoor gegeven? De bevestiging dezer vraag was het meest rationele denkbeeld dat ik mij, gewoon in superieure officieren de vertegenwoordigers der eerlijkheid te zien, omtrent dit gewrocht der duisternis kon vormen. Wie toch kon vermoeden dat daar achter eene handeling schuilde, welke ik ter mijner verdediging moet neerschrijven; doch vurig wenschte der vergetelheid te kunnen prijs geven.

Op den 9den Maart jl. wendde ik mij per volgenden

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

officiëlen brief aan Zijne Excellentie den Legerkommandant.

SOERABAIJA den 9den Maart 1867.

No. 4, Geheim.

Met het oog op het voor hem, wegens ziekte, zoo dringend noodzakelijk spoedig nemen van passage naar Europa, waartoe op dit oogenblik alhier ter reede slechts één schip voorhanden ligt, vertrouwt suppliant bij Uwe Excellentie verschooning te vinden, dat hij in deze regtstreeks tot U nadert.

Bij marginale dispositie van Uwe Excellentie dd. 31 December 1866, 1ste bureau No. 70 Geheim, moet, op grond van het voorgevallene met den 1sten luitenant BOELEN te Sumanap, rubriek 28 zijner conduite beoordeeling, althans vooreerst, worden beschouwd als met *neen* te zijn ingeschreven.

Viel suppliant voor zijn vertrek naar Sumanap, van alle zijne vroegere chefs, den tegenwoordigen luitenant kolonel VAN DER WILLIGEN, wijlen den ridmeester KONING, wijlen den ridmeester BRUIJNS, alsook van den kommandant dezer afdeeling, immer eene gunstige beoordeeling te beurt; ook sedert zijne terugkomst van daar, nu een jaar geleden, bleef hem diezelfde beoordeeling ten deel vallen; blijkbaar uit zijne conduite staat, zooals dezelve thans, over het afgeloopen jaar, door zijn onmiddelijken chef, den ridmeester P. VAN DER PUTT naar pligt en geweten, *in alle opzigten gunstig* was ingevuld.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Bovendien lag het gebeurde te Sumanap geheel en al buiten zijne betrekking van kavallerie officier; en zal eene heftige correspondentie met een burger autoriteit, die, zooals suppliant bewezen heeft, door het antidateren van een officieël stuk, een officier, een oud soldaat en défaut had trachten te stellen; alsook het betoonen van genereuse élans jegens ongelukkigen, toch eindelijk wel verschooning vinden.

Het bij bovengemelde dispositie van Uwe Excellentie genomen besluit, vermeent suppliant alzoo als eene nieuwe bestraffing te moeten beschouwen.

Wanneer Uwe Excellentie echter gelieve te overwegen dat U destijds bij marg. dispositie dd. 7 Julij 1866, 1ste Bureau No. 27, even als Zijne Excellentie de Gouverneur Generaal, suppliant voor het gebeurde te Sumanap, geene bestraffing toedacht; dat de krijgsraad hem eveneens van elke bestraffing vrijsprak; dat suppliant daarna wederom gedurende een jaar in niet eenig opzigt, blijken van ongeschiktheid of mindere behartiging zijner dienstverrigtingen aan den dag legde. En hij U mogt wijzen op de geschiktheid door hem getoond, om niet alleen als kompagnies kommandant, maar ook als zelfstandig kompagnie's kommandant te kunnen optreden, tijdens de maanden dat hij, na den dood van wijlen den ridmeester Bruijns, het kommando over de 6de kompagnie te Soerabaija voerde; en op de wijze waarop hij die kompagnie overgaf; zonder destijds noch later, eene enkele bemerking of reclame omtrent gemeld kommando ontvangen te hebben; dan

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

zal Uwe Excellentie het noodlottige eener beslissing gevoelen, die hem thans weer *op nieuw*, en wel ruim een *jaar* na het voorgevallene, de zwaarste aller bestraffingen daarvoor toedenkt. Terwijl *hij*, wiens trots het was, steeds gunstig gesignaleerd te blijven, thans als een, voor geene bevordering geschikt officier, in het vaderland zal moeten terugkeeren. Ja gevaar loopen, van eenmaal door jongeren te worden gepasseerd.

Suppliant durft hopen dat zulks niet in de bedoelingen uwer Excellentie is gelegen. Dat zoodanige beslissing niet door U zoude genomen zijn, bijaldien U op een en ander, hier boven gemeld, vooral op zijne houding gedurende een geheel jaar sedert hij van Sumanap is teruggekeerd, waart opmerkzaam gemaakt; of bijaldien het U bekend geweest ware hoedanig zijn onmiddelijke chef hem over het afgeloopen jaar gesignaleerd had.

Hij vraagt daarom eerbiedig eene herziening in deze?

Dringend rigt hij tot U de bede, in aanmerking te willen nemen dat met het verwacht wordend antwoord, zijn noodzakelijk spoedig vertrek in verband staat.

Terwijl suppliant vermeent Uwe Excellentie in kennis te mogen stellen, dat met het afzenden van Salatiga Uwer marginale dispositie, reeds op den 31sten December te Batavia afgegeven, ($) is gewacht tot op

---

($) Later is verklaard: dat die marginale dispositie, alhoewel op 31 December gedateerd, eerst ongeveer 20 Januarij 1867 van Batavia is verzonden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

den 5den Februarij jl., na dat suppliant op den 1sten dier maand voor de geneeskundige commissie was gebragt.

De 1ste luitenant der O. I. kavallerie

ANT. BOELEN.

Aan
Den Kommandant
van het leger
te Batavia.

Hierop een antwoord wachtende, ging niet alleen menige schoone gelegenheid om onder toezigt van bekwame geneesheeren en op voordeelige wijze de reis te aanvaarden voorbij; maar stortte ik op den 5den April ten tweeden male in. Waarop ik het waagde op den 6den dier maand de volgende telegram aan Zijne Excellentie den Legerkommandant toe te zenden:

SOERABAIJA 6/4 No. 629.

Geschokte gezondheid, vertrek noodzakelijk, verzoekt eerbiedig antwoord op schrijven No. 4, dd. 9 Maart.

BOELEN.

Het behaagde Zijne Excellentie mij oogenblikkelijk een antwoord te doen toekomen luidende:

Weltevreden 6/4

Antwoord op No. 629.

Uwe zaak wordt langs den officieëlen weg behandeld.

Leger bevelhebber op last
van Bennecom.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Alhoewel het mij vreemd voorkwam, dat eene zaak die zoo duidelijk was, en waaromtrent, met het oog op mijn ziekelijken toestand, eene spoedige beslissing zoo gewenscht werd, zulk een langdurige behandeling kon vereischen; te meer, wijl het bekend is, hoe Zijne Excellentie de Legerkommandant en het Militair Departement, in zoodanige gevallen, immer bereid zijn eene spoedige hulp te verleenen; zoo was ik toch innig verheugd bij het vernemen dezer tijding; en herkende ik denzelfden eerbied afdwingenden geest van regtvaardigheid, welke reeds vroeger bij Zijne Excellentie had voorgezeten, toen mij zoo openlijk en zonder de minste terughouding, de klagt van den resident van Madura werd ter hand gesteld.

Tijdens mijne zaak in behandeling was, werden de conduite beoordeelingen over 1865 aan het militair Departement ingediend.

Hunne Excellentien de Gouverneur Generaal en de Kommandant van het Leger hadden destijds Hunne beslissing nog niet genomen. De krijgsraad en het Hoog militair geregtshof hadden toen, zooals later gebeurde, door de te niet verklaring der mij toegedachte bestraffing van den kolonel Abbink, nog niet uitgemaakt, dat nimmer meer op deze zaak mogt worden teruggekomen. Te regt had dus rubriek 28 der conduite beoordeeling over 1865 voorloopig met *Neen* kunnen ingevuld worden. En toch zal het blijken, dat die rubriek destijds zelfs met *Ja* was ingevuld.

Ook van deze daadzaak verzoek ik dat acte zal worden

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

genomen. Want het is duidelijk, dat, als ik gedurende de behandeling eener destijds met mij voorgevallene zaak, zoodanig werd gesignaleerd; ik in geen geval over een volgend jaar, 1866, voor diezelfde zaak, en wel na dat deze door Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal, door Zijne Excellentie den Legerkommandant, door den krijgsraad en door het Hoog militair geregtshof ten eenenmale is uitgemaakt, minder gunstig kan gesignaleerd worden. Te meer, nu mijne conduite beoordeeling over dat afgeloopen jaar, door mijn onmiddelijken chef, en eenigst mogelijken beoordeelaar eveneens gunstig was ingevuld.

Immers, dan zoude men in de regten treden van Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal, die in de zaak had beslist; dan zoude Zijne Excellentie de Kommandant van het Leger in strijd handelen met hetgeen vroeger dd. 7 Julij 1866 (vide bijl. No. 2) door Zijne Excellentie zelf was bepaald; dan zoude de krijgsraad en het Hoog militair geregtshof openlijk een slag in het aangezigt ontvangen.

Zulks toch was niet denkbaar; en inderdaad, dit was ook het geval niet; het was bij de terugzending der conduite beoordeelingen over 1865 dat die marg. dispositie was gevoegd.

Doch *wat* deed de kolonel Abbink?

Z. H. E. G. zond mij op 5 Februarij jl. den hierboven overgelegden brief; schuilde zich daarin op nieuw, even als vroeger bij het opleggen der 8 dagen streng arrest, achter een schrijven van Zijne

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Excellentie den Legerkommandant, dat echter op 1865 doelde; en durfde zelfs, zooals men in gemelden brief lezen kan, schriftelijk verklaren, dat, ingevolge dit schrijven, mijne conduite beoordeeling over 1866 zoodanig is ingevuld.

Aan vergissing valt hier niet te denken. Immers toen de kolonel Abbink deze bij de conduite beoordeelingen van 1865 gevoegde marg. dispositie ontving, waarin gemeld werd dat rubriek 28 zoodanig *had moeten* ingevuld worden, waren de beoordeelingen over 1866 nog niet eens door Z. H. E. G. aan het militair Departement ingezonden; hoe kon dit schrijven dus op de beoordeelingen van 1866 betrekking hebben?

Doch al kon er ook aan vergissing van de zijde des kolonels gedacht worden; was het alsdan niet pligt van Z. H. E. G. geweest, het militair Departement opmerkzaam te maken hoe deze zaak in 1866 op de vier verschillende bovengemelde wijzen was uitgemaakt? Was het dan niet pligt geweest, het Departement, mede te deelen dat ik in dat jaar wederom geene enkele bemerking had ontvangen? En had Z. H. E. G. dan niet mijne conduite beoordeeling dienen over te leggen zoo als die over dat afgeloopen jaar 1866, door mijn onmiddelijken chef gunstig was ingevuld?

Er was nu alweer bijna een maand verloopen sedert ik op mijn dringend verzoek per telegram een antwoord had ontvangen. Weemoedig vroeg ik mij zelven af, of er dan geene wetten waren, om een zoodanig gekrenkt officier, een veeljarig pligt betrachtend soldaat, tegen

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

zulke mishandelingen te beschermen. Helaas! Deze handeling van den kolonel Abbink, waarvan ik de betiteling aan bevoegde beoordeelaars overlaat, had bovendien het voorregt, door een veilig schild gedekt te zijn, wijl daaraan den naam van administrative handeling gegeven wordt; en geen krijgsraad zich dus kon bevoegd verklaren mij in mijn regt te herstellen.

Intusschen werd ik op den 30sten April jl. naar aanleiding der algemeene order No. 64 van 1861 (*) door den plaatselijken kavallerie kommandant van Soerabaija uitgenoodigd, Z. W. E. G. de redenen op te geven die geleid hadden, dat ik op bovengemelden datum nog niet was vertrokken.

In antwoord waarop ik op dienzelfden datum bij missive No. 5, eerbiedig onderanderen het volgende mededeelde:

„Ten bewijze echter, dat niets den ondergeteeken-„de meer ernst is, dan een spoedig vertrek, hetwelk „zijne geschokte gezondheid, waarvan U. W. E. G. in „zijnen steeds verergerenden ziekelijken toestand het „bewijs voor oogen heeft, zoo dringend noodzakelijk „maakt; heb ik de eer U mede te deelen dat ik mij „op den 6den jl. per telegram nogmaals tot Zijne

---

(*) Behelzende de bepaling: dat, bijaldien de belanghebbende nog niet is vertrokken op den laatsten der maand volgende op die, waarop het besluit, waarbij verlof werd verleend, hem ter kennis kwam, hij alsdan de redenen zal opgeven die daartoe geleid hebben

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

„Excellentie den Legerkommandant heb gewend; doch „tot dusverre nog geen antwoord op mijn vroeger „schrijven heb bekomen.

„Mijne eer hooger dan het leven schattende; en „overtuigd dat in deze zaak eene *schandelijke mislei-* „*ding* heeft plaats gevonden, zoo is het mij onmoge- „lijk, hoe noodzakelijk dan ook, met zoodanige con- „duite beoordeeling in het vaderland terug te keeren, „zonder eerst, eerbiedig, alle mij ten dienste staande „middelen te hebben aangewend tot verkrijging van regt.

„U beleefd doch dringend verzoekende, hoogere „autoriteiten op het voor mij zoo wenschelijke eener „spoedige beslissing indachtig te maken.

Was het uit vrees dat ik mij op nieuw voor den krijgsraad zoude begeven en alsdan ook deze handeling zoude ontmaskerd worden? Of wat was de reden dat ik voor de hierboven gebezigde uitdrukking niet ter verantwoording werd geroepen, ja zelfs geene bestraffing ontving? Reeds op den 4den Mei gewerd den kolonel mijn bovengemeld schrijven; eerst een maand later, dd. 1 Junij jl. werd mijn verlof beschouwd als te zijn ingegaan. Waarom werd dus in die uitdrukking berust?

Ja, waarom moest mij, in stede dat ik eene bestraffing erlangde, eenige dagen later, op last van den kolonel Abbink, worden medegedeeld, (vide bijl. No. 5), Z. H. E. G. bij Zijne Excellentie den Legerkommandant had bewerkt, dat ik voor eene door zekere liquiderende firma gedane aanvraag om een korting groot

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

f 190 op mijn tractement, niet werd gestraft? Niemand toch, die al het voorgaande gelezen heeft, zal beweren, dat zulks geschiedde uit sijmpathie voor mijn persoon. Wel geraakte het Leger Bestuur daardoor in den waan, dat de chef het toch goed met mij voor had; en dat ik al zeer ondankbaar was.

Alhoewel mijne kwaal steeds verergerde, wachtte ik nog een maand op de beslissing van het militair Departement.

Zijne Excellentie de Legerkommandant werd ongesteld.

De kolonel Abbink kwam te Batavia. Wat aldaar ten mijnenopzigte verhandeld werd, is mij niet bekend. Doch de helderste geest, het schranderste doorzigt verdiept zich in gissingen, omtrent de wijze waarop het is aan gelegd, om voor zulk eene handeling van den kolonel Abbink verschooning te vinden; het zoover te drijven dat aan mijne dringende bede, aan mijn billijk verzoek, niet alleen geen verhoor werd verleend; maar zelfs het volgende, mij op 29 Mei jl. medegedeeld schrijven uit te lokken:

Afschrift Hoofdkwartier Batavia
Departement van Oorlog dd. 23 Mei 1867.
kommandant van het Leger
2de. Bureau
No. 25. Geheim.

Bij missive dd. 9 Maart jl. No. 4 geheim, heeft de 1ste Luitenant van het Regiment O. I. Kavallerie

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

A. P. T. Boelen zich tot mij gewend ten einde wijziging te erlangen in mijne, bij marginaal rescript dd. 31 December 1866, 1ste Bureau No. 70 geheim, genomen beschikking, dat op grond van het voorgevallene te *Sumanap*, rubriek 28 van zijne conduitelijst, althans vooreerst moest worden beschouwd als met „*Neen*" te zijn ingeschreven.

Onder mededeeling van het vorenstaande, heb ik de eer U. H. E. G. te verzoeken, genoemd officier kennis te willen geven dat zijn hierboven aangehaald schrijven niet heeft kunnen leiden tot het brengen van verandering in de ten zijnen opzigte genomen beschikking.

Bij ongesteldheid
van den Kommandant van het Leger
De Chef van den Staf
(*w. g.*) VERSPIJCK.

Voor eensluidend afschrift
De Kommandant der 3de Militaire
Afdeeling op Java
(*w. g.*) DE BRABANT.

Aan
Den Kommandant der 3de
Militaire Afdeeling op Java
te Soerabaija.

Soerabaya den 29 Mei 1867.

Afschrift gezonden aan den 1sten Luitenant
der Kavallerie A. P. T. Boelen *tot informatie*
De Kommandant
der 3de Militaire Afdeeling op Java
(*w. g.*) DE BRABANT.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Vergissing was thans niet meer mogelijk!

De^o eerbied welke ik steeds voor Zijne Excellentie den Legerkommandant en voor den kolonel chef van den staf heb gekoesterd, dwingt mij, op nieuw aan misleiding te denken.

Nog onlangs las ik, dat bij *verrassing* zelfs de beste Vorst kon misleid worden, omdat de Vorst een mensch zijnde, niets, wat menschelijk is, aan zich vreemd kan achten. De graaf van Hogendorp bevestigt deze uitspraak der gezonde rede, in het 8ste deel bladz. 246 zijner Bijdragen tot de huishouding van staat, wanneer de edele staatsman zegt: „de verantwoordelijkheid van „de hoofden der onderscheidene vakken van Bestuur, „is zoo groot, zoo menigvuldig, zoo zaamgesteld, dat „het *verhevenste* verstand van een enkel mensch, on„mogelijk, kan toereiken, om die *massa* van zaken „door en door te zien".

Ik herhaal het, men kan moeijelijk veronderstellen dat de Legerkommandant en de Chef van den staf daarbij indachtig zijn gemaakt op de beslissing door Zijne Excellentie den Legerkommandant *zelf*, in Julij van 1866 in deze zaak genomen; dat zij indachtig zijn gemaakt, hoe het gebeurde te Sumanap met mijne betrekking van kavallerie officier in niet het minste verband stond; hoe ik in 1866 geene enkele bemerking ontving; en door mijn onmiddelijken chef gunstig gesignaleerd was; dat zij indachtig zijn gemaakt op den openlijken slag die hierdoor thans den krijgsraad en het Hoog militair geregtshof in het aangezigt is gegeven.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Moeijelijk is het aan te nemen dat men ter wille van den kolonel ABBINK, het geluk van een officier zal verwoesten; de eer van een eerlijk man zal bezoedelen.

Neen! Die schreeuwende onregtvaardigheid kan niet „met opzet door den Generaal noch door den chef „van den staf gepleegd zijn!

Doch hoe het ook zij; wat men er ook van denken moet; door in de handeling van mijn Regiments chef te berusten, ben ik over het jaar 1866 door den kolonel ABBINK voor dezelfde zaak waarvoor Z. H. E. G. mij reeds éénmaal volgens *vonnis van den krijgsraad*, willekeurig gestraft had, op nieuw op eene onverantwoordelijke en willekeurige wijze gesignaleerd. Want wat er ook van gezegd mag worden, welke uitlegging er nu ook aan het gebeurde zal worden gegeven; dit staat vast: dat primitief mijne conduite beoordeeling over 1865 is bedoeld.

Ten tweeden male is dus hier mijn kolonel, om eene zachte uitdrukking te bezigen, van aan mij gepleegde willekeur overtuigd.

Alsof de lijdenskelk nog niet tot den bodem geledigd was, werd mij op dienzelfden datum, dd. 29 Mei jl., nog een ander schrijven van het Leger Bestuur medegedeeld, (vide bijl. No. 6), waarin ik aanzegging bekwam, dat mijn verlof op den volgenden dag zoude gerekend worden in te gaan.

Had ik nu *daarvoor*, gedurende eenige maanden, met een ziekelijk ligchaam op mijne dringende bede

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

om regt, naar een antwoord gesnakt; om mij eindelijk in alles teleurgesteld, op nieuw aan armoede te zien prijs gegeven? Want sedert den 1sten Junij is mij niet het minste tractement uitbetaald. Activiteits tractement kan men ingevolge die aanschrijving niet meer uitkeeren; en tot het uitbetalen van verlofs tractement acht geen departement zich bevoegd.

De vroeger gemelde algem. order No. 64 van 1861 zegt uitsluitend: dat als de velofganger op zeker tijdstip niet is vertrokken, hij alsdan de redenen zal opgeven, die daartoe geleid hebben. Die redenen kunnen dus geldig zijn. Nergens staat echter bepaald dat het *Legerbestuur* mijn verlof op Java kan doen ingaan. Want ware dit het geval, dan zoude er ook in voorzien zijn, om zoodanig officier tot zijn onderhoud eenige uitbetaling te kunnen doen. Was het *mijne schuld*, dat ik eenige maanden op antwoord moest wachten? Moet de eer van een officier hem niet meer waard zijn dan zijn leven? Kan, ja mag hij vertrekken zonder eerst alles te hebben aangewend om zijne verguisde eer te herstellen? En waarom wilde men mij dan te gelijk met de toezending van het lang verwachte antwoord, de gelegenheid benemen om verder regt te zoeken, door mij op nieuw op de pijnbank van armoede en bekrompenheid te brengen? Bedacht men daarbij niet dat nog niet alle kameraadschap bij ons leger is uitgedoofd? Bedacht men niet, hoe een mishandeld, verguisd, ja gemarteld officier nog sympathie verwekt;

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

en hoe hem wel een toevlugtsoord zoude worden aangeboden?

Nog eenmaal beproefde ik een middel om langs den gewonen weg een onderzoek uit te lokken, door den kolonel Abbink het volgende schrijven toe te zenden:

Soerabaija 8 Junij 1867.

No. 7, Geheim.

Ik heb de eer U. H. E. G. mede te deelen dat ik mij bezwaard gevoel omtrent de navolgende punten:

1°. Over de reeds gedurende geruimen tijd door U aan mij gepleegde willekeur, welligt voortspruitende uit personele vete;

2°. Over de niet juiste overbrenging der marginale dispositie van den kommandant van het Leger dd. 31 December 1866, 1ste Bureau No. 70 Geheim;

3°. Over het, zonder vragen om toelichting, dus willekeurig, ten mijnen nadeele, uitleggen eener zinsnede voorkomende in eene marginale dispositie van den Kommandant van het Leger, waardoor een harde, met mijne carrière in verband staande en onverdiende maatregel op mij is toegepast;

4°. Over het schreeuwend verwaarlozen der belangen van een inferieur officier, daar waar de chef mijne zaak naar pligt had dienen toe te lichten.

De 1ste luitenant der O. I. Kavallerie
ANT. BOELEN.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Ook hierop gewerd mij geen antwoord. Doch ik vernam dat de kolonel dit stuk aan het militair Departement zoude opzenden, met de mededeeling dat Z. H. E. G. mij deswegen niet kon bestraffen, wijl ik werd beschouwd als te zijn met verlof. Toen ik, een maand vroeger officieël eveneens gelijk luidende zinsneden had gebezigd, als in boven gemeld schrijven voorkomen, werd ik echter nog niet met verlof gerekend.

Op den 11 Julij jl. werd mij een schrijven van het Leger Bestuur aangeboden (vide bijl. No. 7), waarin mij werd verzocht, nogmaals te willen dienen van berigt waarom ik nog niet was vertrokken; en het tijdstip op te geven, wanneer ik dacht te vertrekken; in verband waarmede zoude worden bepaald, of ik op nieuw voor eene geneeskundige commissie diende te verschijnen, en het in mijn belang noodzakelijk werd geacht, dat mij een schip zoude worden aangewezen.

Mijn antwoord luidde: dat ik thans werd genoodzaakt eenen voor mij zeer smartelijken pligt te vervullen, door eindelijk tot Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal mijne toevlugt te nemen; in welke laatste poging om regt te verkrijgen, ik vertrouwde, dat wel niemand mij zoude willen tegenwerken.

Een ieder zal begrijpen, dat toch wel de heiligste belangen van een officier in het spel moeten zijn, wanneer hij, terwijl hem reeds sedert verscheidene maanden een dringend noodzakelijk verlof tot herstel van gezondheid is toegestaan; en hij zelfs zonder eenig tractement moet voortleven, echter niet is te bewegen,

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

om onder zulke omstandigheden van dit verlof gebruik te maken.

Als werd de echtheid van mijn beweren betwijfeld; als moest het alsnog bewezen worden, dat ik werkelijk gedurende al dientijd, mijne gezondheid aan mijn regt, aan mijn eergevoel had opgeofferd; werd ik, ingevolge bekomen last van het Leger Bestuur, (vide bijl. No. 8), op den 15den Julij jl. op nieuw voor eene geneeskundige commissie gebragt; welke verklaarde: „dat mijne „kwaal een dringend noodzakelijk vertrek vereischte; „wijl deze anders ongeneeslijk zoude worden."

Zoo ver is het dan gekomen!

Is het niet den spot drijven met den band van wederzijdsche gehechtheid die tusschen onzen dierbaren Vorst en het Hem zoo dierbaar O. I. Leger bestaat, door een pligtbetrachtend officier van dat Leger, zoodanig te martelen?

Waar zulke handelingen kunnen plaatsgrijpen, wie is daar nog veilig?

Want, aannemende, dat hier geene verwringing van al wat regt en billijk is, ten believe van een haat botvierend chef heeft plaats gehad; aannemende, dat hier geene wetten verguisd en met voeten getreden, geene regters in het aangezigt geslagen zijn; hoe is het dan mogelijk, dat, zonder schandelijke misleiding, in deze schreeuwende ongeregtigheid kan worden berust?

Hoe smartelijk dan ook, moet ik thans tot Hem mijne toevlugt nemen, die bij het Leger den dierbaren Vorst vertegenwoordigt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Tot Hem, die, aan eene strenge vasthouding aan Zijne beginselen, eene diepe *regtskennis* paart.

Bij Hem zullen *regt* en *billijkheid* op den voorgrond staan.

Bij Hem die insubordinatie zoo streng, ja met den dood weet te straffen, durft een inferieur, die aan zulke uittartende mishandelingen was blootgesteld, wederzijds op bescherming hopen.

Van Zijne regtskennis verwacht het Leger alle heil!

EXCELLENTIE!

Een diep gekrenkt officier vraagt om verschooning bijaldien het Uwe Excellentie mogt mishagen dat hij van de drukpers gebruik maakte, om zijne grieven eerbiedig onder de aandacht Uwer Excellentie te brengen.

Zijn ziekelijken toestand, zoowel als de omstandigheid dat hij met het aanwijzen van een schip bedreigd wordt, vereischen eene spoedige duidelijke voorstelling van zaken.

Hij wist daartoe geen beter middel, dan Uwe Excellentie met den meest verschuldigden eerbied, op deze wijze eene memorie zijner grieven aan te bieden; met de plegtige verzekering, dat dit schrijven niet in den handel verschijnt.

Het is den mensch niet gegeven vooruit te zien, of hij, die met eene vreesselijke kwaal naar Europa vertrekt, daaruit zal wederkeeren.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Wie zal hem dan herstellen, in de achting zijner kameraden en medeburgers, waarin hij thans, door niet genoegzame inlichting, welligt gedaald is?

Hij zoude dus zonder volledige verdediging ten grave dalen, als gestraft, omdat hij, zonder aanzien des persoons, zijne pligten als officier en zijne heiligste pligten als mensch vervulde!

Overledenen spreken niet; laster, zou dus zijne, in de stille vallei des doods rustende asch nog kunnen omwroeten, zonder dat waarheid hare misdadige woeling beteugelde!

Daarom is een officier, die aan zulk eene schandelijke willekeur werd prijs gegeven, genoodzaakt, tot dit laatste redmiddel zijne toevlugt te nemen.

Van Uwe Excellentie

De zeer gehoorzame dienaar
ANT. BOELEN.

Soerabaya 7 Augustus 1867.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

BIJLAAG No. 1.

Extract uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indie.*

No. 1. BUITENZORG, den 22 Junij 1866.

Gelezen de missive van den Kommandant van het Leger, van 28 Mei 1866 No. 4, geheim, en bijlagen, waaruit blijkt, dat de 1e. Luitenant A. P. T. BOELEN, instructeur der kavallerie van den barissan van Sumanap, door zijne wijze van korresponderen met den Adsistent-Resident van Sumanap met wien hij in eene minder goede verstandhouding was geraakt en door zijne bemoeijing met zaken, die geheel vreemd aan zijne betrekking waren het bewijs geleverd heeft, niet geschikt te zijn voor de hem opgedragen functien.

Is goedgevonden en verstaan.

Eerstelijk: Eervol te ontslaan als instructeur bij de kavallerie van den barissan van Sumanap, den 1sten Luitenant van het Regiment O.-I. kavallerie, A. P. T. BOELEN, met bepaling dat hij bij zijn korps zal terug keeren:

Ten Tweede: Enz.

Extract dezes zal worden verleend aan den Ontslagene tot informatie.

Accordeert met voors: Register;
De Gouvernements Secretaris,
(*w. g.*) VAN HARENCARSPEL.

Aan
den eervol ontslagen Instructeur
bij de Kavallerie van den Barissan te *Sumanap* (*Madura*)
A. P. T. BOELEN.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

BIJLAAG No. 3.

SUMANAP, 19 Januarij 1866.

Waarde Heer BOELEN.

Excuseer mij dat ik uw schrijven niet vroeger beantwoord heb, zoo even ben ik terug gekomen van Amboenten. Uwe informatiën in uw schrijven, verwonderen mij, wat toch kan UEd. belangstellen in den dood van een boosdoener, die op eene wederregtelijke wijze zijne vrijheid dacht terug te nemen. Hij ontving voor dat misdrijf eene bestraffing, bestaande in rottingslagen, die vrij onzacht moeten zijn aangekomen; want toen ik den dag voor de komst van den Gouverneur-Generaal in het zieken gestichtje kwam, vond ik er een aller verschrikkelijkste stank, een *rotlucht*. Ik gaf last om de tonnen schoon te maken, doch kreeg ten antwoord: „toewan, boekan tong baoe begitoe, ietoe orang njang baroe masook dario kendjaran en zoo begon men alles te vertellen. Het is waar, die man was geregeld mishandeld; hij had op iedere bil een gat, grooter dan een palm diep ingevreten en reeds door Koudvuur aangedaan, al wat ik doen kon, was wieken met Chloorwater er op leggen, doch het was te laat! Was hij niet negen dagen voor mij verborgen gebleven in de boeijen, en had men hem vroeger in het ziekengesticht gezonden, dan zoude de man niet gestorven zijn ten gevolge van mishandeling en hulpeloosheid.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Ik ben vermoeid van de reis en heb al veel te veel letters op het papier gesteld voor iemand die toch reeds dood is; morgen kom ik waarschijnlijk in de Kot'a en kom alsdan bij U aan, om opheldering omtrent uwe nieuwsgierigheid, daar zij een terugwerkende kracht op mij heeft gekregen. UEd. vraagt mij, mede te mogen gaan naar de boeijen; welnu, gaarne, ik geloof niet dat de cipier U het binnenkomen zal beletten, doch is dit een tweede nieuwsgierigheid van UEd. om de boeijen van Sumanap te zien, dan zult UEd. al zeer onvoldaan terugkeeren, te meer, daar er — zoo als naar gewoonte — sedert het vertrek van den Gouverneur-Generaal, weder geen water is geweest tot reiniging van menschen en kamers. En nu slaap wel, kus de kleine Phine voor mij? Bij mij is alles wel. Ontvangt de beleefde groeten mijner echtgenoote en een welgemeenden handdruk van uwen U toegenegen Br.·.

(*w. g.*) W. G. CAMPHUIJNDER.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

BIJLAAG No. 4.

No. 85

Vonnis

gewezen door den daartoe benoemden krijgsraad te Soerabaija, in zake den Auditeur Militair in de 3e. Militaire afdeeling op Java, eischer R. O.

Contra

Antonius Petrus Theodorus Boelen, oud 32 jaren, geboren te *'s Gravenhage*, Eerste Luitenant bij de 6e. kompagnie O.-I. Kavallerie te *Soerabaija*.

De Krijgsraad!

Gezien de stukken der procedure; Gehoord den Auditeur Militair in zijne schriftelijke overgelegde conclusie van Eisch, daartoe strekkende, dat de inhoofde dezes genoemde reclamant, bij vonnis van den krijgsraad, in zijne tegen de hem op den 11den Julij jl. opgelegde straf, ingediende klagt, zal worden verklaard gegrond, met bevel dat bovengenoemde straf en daarbij omschreven reden uit zijn strafregister zal geroijeerd worden en met veroordeeling wijders van den staat in de kosten van het geding;

Gehoord den reclamant in zijne middelen van verdediging;

Overwegende dat blijkens ingediende klagt reclamant zich bezwaard gevoelende over eene hem door zijn

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Regiments kommandant op den 11den Julij jl. opgelegde straf van acht dagen streng arrest heeft verzocht dat zijne zaak door een krijgsraad moge worden onderzocht, luidende de redenen der straf aldus:

„Als instructeur bij de kavallerie van den barissan „te Sumanap in een aan den Adsistent-Resident aldaar „gerigt schrijven dd. 2 Februarij 1866 No. 14 eene „hoogst onvoegzame en zelfs dreigende zinsnede te heb„ben gebezigd;

Overwegende dat uit het in zake gehouden onderzoek en de overgelegde processtukken is gebleken, dat reclamant naar aanleiding van eene aanschrijving voorkomende in art. 3 van het Gouvernements Besluit dd. 22 Junij 1866 No. 1, ter zake der daarbij omschreven feiten, van den kolonel kommandant dezer afdeeling op den 13den Julij jl. eene mondelinge teregtwijzing heeft ontvangen en dat hem eenige dagen later bij missive dd. 11 Julij 1866 No. 398/2 ter dierzelfde zake door den kolonel kommandant van het Regiment O.-I. kavallerie de straf is opgelegd van acht dagen streng arrest;

Overwegende dat reclamant zich over laatstgenoemde straf voornamelijk bezwaard gevoelt, zoo wel omdat volgens zijn oordeel aan het woord teregtwijzen geen andere beteekenis kan worden gehecht dan die van eene mondelinge vermaning, als omdat hij die vermaning eenmaal ontvangen hebbende wegens datzelfde feit later niet op nieuw teregtgewezen of gestraft kan worden;

Overwegende, dat, daargelaten de vraag of reclamant

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

na eenmaal door den afdeelings kommandant te zijn teregtgewezen, door zijn corps kommandant kan worden gestraft, in casu alleen behoort te worden uitgemaakt wat onder het woord teregtwijzen verstaan moet worden;

Overwegende dat het woord teregtwijzen niet anders beteekenen kan dan eene vermaning of berisping hetzij mondeling hetzij schriftelijk gegeven en dat derhalve reclamant naar aanleiding van meergemelde aanschrijving nimmer de straf van arrest kan worden opgelegd;

Overwegende dat op grond van bovenstaande beschouwing reclamant alzoo in zijne tegen de hem op den 11den Julij jl. opgelegde straf ingediende klagt behoort te worden verklaard gegrond, en mitsdien deze straf met daarbij behoorende reden uit zijn straf-register behoort te worden geroijeerd;

Gelet op de artikelen 184, 207 en volgende, 15–18, van het Reglement op de Militaire Regtspleging, Algemeene Order 1864 No. 9.

Regtdoende.

In Naam en van wege den Koning! Verklaart den inhoofde dezes genoemden reclamant Antonius Petrus Theodorus Boelen, in zijne tegen de hem op den 11den Julij opgelegde straf ingediende klagt gegrond;

Beveelt dat bovengenoemde straf en daarbij omschreven reden uit zijn strafregister zal worden geroijeerd;

Veroordeelt wijders den staat in de kosten van het geding;

Aldus gedaan en gewezen op heden Woensdag den 15den Augustus 1800 zes en zestig door ons Majoor

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Bode, President, Ridmeester van der Putt, Kapitein Scheltema, Eerste Luitenants van Randwijk, Nanninga en Schmilau en Tweede Luitenant Pattché, leden, van den krijgsraad; Onderstond: (w. g.) Bode, van der Putt, Scheltema, van Randwijk, Nanninga, Schmilau en Pattche.

Terzijdestond: In kennisse van mij Auditeur Militair (w. g.) C. Visser.

Het Hoog Militair Geregtshof

van Nederlandsch-Indië.

Gezien het vorenstaand vonnis, waarbij A. P. Th. Boelen, oud twee en dertig jaren, geboren te *'s Gravenhage*, Eerste Luitenant bij de zesde kompagnie Oost-Indische Kavallerie te Soerabaija is gegrond verklaard in zijne tegen de hem op den elfden Julij 1866 opgelegde straf ingediende klagt, met bevel dat die straf en daarbij omschreven reden uit zijn strafregister zal worden geroijeerd, met veroordeeling van den staat in de kosten.

Nog gezien de stukken van den processe;

Gehoord den Advocaat Fiscaal voor de Land- en zeemagt in Nederlandsch-Indië in zijne schriftelijke Consideratien en advies.

Regtdoende.

In Naam en van wege den Koning! Confirmeert het voorschreven vonnis, om naar zijn inhoud behoorlijk ter executie te worden gelegd;

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Aldus gedaan en gearresteerd op heden Vrijdag den vijfden October 1800 zes en zestig bij de Heeren Meester F. M. C. Pels Rijcken, J. B. P. Osten, P. van Swieten, Mr. H. W. du Perron, W. Lammerée en Mr. J. H. Waller Diemont Vice-President en Leden van gemeld Hof. — Onderstond: (w. g.) Pels Rijcken, Osten, van Swieten, du Perron, Lammerée en Waller Diemont. Lagerstond: In kennisse van mij de Griffier (w. g.) J. W. Essers. Terzijde stond: 's Hofs groot zegel met zwarten inkt afgedrukt.

Voor Eensluidend afschrift
De Auditeur Militair in de
3e. Militaire afdeeling op Java
(*w. g.*) C. VISSER.

Voor Copij Conform
1e Auditeur Militair voornoemd
(*w. g.*) C. VISSER.

Gepronuntieerd ten overstaan van reclamant in den krijgsraad op heden den 29sten October 1866 en daarna geëxecuteerd.

In kennisse van mij
Auditeur Militair
(*w. g.*) C. VISSER.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

BIJLAAG No. 5.

Regiment O.-I. Kavallerie
6de Kompagnie
No. 36 Geheim. Batavia, 3 Mei.

———

Soerabaya 27 Februarij 1867.

———

Last enz.

De Plaatselijken Kavallerie Kommandant

(*w. g.*) P. van der Putt.

Wegens het op handen zijnde vertrek van den 1sten luitenant A. P. T. Boelen met een tweejarig verlof tot herstel van gezondheid naar Nederland, heb ik den Kommandant van het Leger in overweging gegeven, om enkel de gevraagde korting voor de onderwerpelijke schuldvordering op zijn tractement te verleenen; overeenkomstig welk voorstel door Zijne Excellentie bij marginale dispositie dd. 23 April jl. 2de Bureau No. 18, is beschikt.

Onder terugaanbieding van het overgelegd extract strafregister, heb ik de eer UEdG. het vorenstaande mede te deelen; met verzoek, den betrokken officier daarmede in kennis te stellen.

De Kommandant van het regiment O.-I. Kavallerie

(*w. g.*) L. A. ABBINK.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

BIJLAAG No. 6.

Plaatselijk Kommando

No. 351. SOERABAYA, den 29 Mei 1867.

Uwen in der tijd aan den plaatselijken Kavallerie Kommandant ingedienden brief, vermeldende de redenen, waarom U op Ultimo April ll. nog niet waart vertrokken om gebruik te maken van het U bij Gouvernements-besluit dd. 28 Februarij 1867 No. 54 toegestaan tweejarig verlof naar Nederland, is ingevolge de bepalingen der Algem. Order No. 64 van 1861, den Kommandant van het Leger toegezonden geworden.

Blijkens marginaal rescript van den Kommandant der 3e. Militaire Afdeeling op Java, dd. 29 Mei 1867 No. 947, heeft, ten gevolge daarvan, de Leger-Kommandant bij marginale dispositie van den 23 Mei 1867, 1e. bureau No. 23, bepaald, dat UwEGestrenge zal worden aangezegd, „dat, voor het geval U den 1sten „Junij aanstaande nog niet mogt zijn vertrokken, Uw „verlof alsdan op dien datum zal rekenen integaan."

Ik heb de eer UwEGest. deze aanzegging te doen bij dezen.

De Plaatselijke Kommandant

(*w. g.*) DIEMONT.

Aan
den 1sten Luitenant der O.-I.
Kavallerie A. P. T. BOELEN
te *Soerabaija.*

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

BIJLAAG No. 7.

Plaatselijk Kommando

No. 423. SOERABAYA, den 11 Julij 1867.

Ingevolge hiertoe bekomen last van den Kommandant van het Leger, dd. 5 Julij 1867, 1e. bureau No. 8, heb ik de eer UwEGest. te verzoeken, mij mede te deelen:

de reden waarom U nog niet naar Nederland is vertrokken, en het tijdstip waarop U denkt te vertrekken, — zullende daarvan moeten worden afgeleid of U nogmaals voor eene geneeskundige kommissie zult worden gebragt en of het in Uw belang noodig zal wezen, U eene scheepsgelegenheid naar Nederland aantewijzen.

De Plaatselijke Kommandant

(*w. g.*) DIEMONT.

Aan
den 1sten Luitenant der O.-I.
Kavallerie A. P. T. BOELEN
te *Soerabaija*.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

BIJLAAG No. 8.

Plaatselijk Kommando

No. 426. SOERABAIJA, den 13den Julij 1867.

Met referte tot mijne missive dd. 11 Julij 1867 No. 423, en Uw daarop gevolgd antwoord van den 12den dezer No. 8, geheim, heb ik de eer UWEGestr. te verzoeken, op den 15den aanstaande te willen verschijnen voor de geneeskundige kommissie alhier, welke zitting houdt des namiddags ten 5 ure in het groot Militaire hospitaal te Simpang, en welke zal worden verzocht te constateren, of Uw verlof tot herstel van gezondheid naar Nederland voor alsnog dringend noodzakelijk is, en zoo ja, of een spoedig vertrek voor Uwe gezondheid vereischt wordt.

De Plaatselijke Kommandant

(*w. g.*) DIEMONT.

Aan
den 1sten Luitenant der
Kavallerie A. P. T. BOELEN
te *Soerabaija*.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA
PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA